

Kulturvertinnen

UTSIKT: Ringelien gård på Vestsida i Søndre Land.

Om vinteren er «Møkkjellern» på Ringelien gård i Søndre Land lagringsplass for såkorn, gjødsel, traktorer og redskap. Når forsommeren kommer, ryddes lokalene for å gi plass til bord og stoler, lyskastere, bar og høyttalere, forteller Aud Sigrud Holst (62).

Tekst og foto:
Inger Christine Arstad

– Jeg er glad i vertskapsrollen, sier den nylig pensjonerte kultursjefen i Søndre Land. Gjennom nesten 40 år har den barnefødte hadelendingen satt sitt preg på Ringelien gård sammen med ektemannen Lars Holst.

«Møkkjellern»

Flaggskipet blant gårdens kulturformidling er operaforestillingene i gårdens redskaps- hus: «Møkkjellern». Lokalets historikk er fra 1980-tallet da gulvet i det tomme fjøset ble tatt bort for å få plass til maskinene som trengtes i moderne gårdsdrift. Rommet med redskap, såkorn og gjødsel ble nesten som en katedral, med to meter tykke murvegger og luft helt opp til et vakkert, gammelt fjøstak.

Da neste generasjon skulle ha sitt bryllup på gården i 2004, falt ungdommens valg på den gamle møkkjellern framfor stuen i hovedbygningen. Digre oljeflekker på gulvet ble vasket bort, mye gammelt jernskrap fjernet, taket støvsugd og veggene spylt. Lystaker ble skrudd opp på murveggen og bord og stoler satt utover gulvet. Og da lokalene ble åpnet til middagen med vakker sang fra døråpningen midt oppe på veggen (som tidligere førte inn til fjøset), ble både gjestene og vertskapet målløse.

Akustikken var fantastisk. Som tidligere sanger i Vestoppland kammerkor var den musikalske opplevelsen så sterk for Aud Sigrud Holst at hun midt oppi bryllupet bestemte seg for at dette ville hun oppleve igjen.

Opera

Sommerbegivenheten med blankpolert flygel og operasang, lokal mat og drikke, tørste struper lokalisert i «Møkkjellern» teller fem

BRO: For å tilrettelegge for gjestene er det bygget bro over bekken som skiller inntun og uttun.

somme i år. Konsert med Eina-bandet Narum oppsummerer Aud Sigrud Holst som en konsert som passet lokalet godt.

Et annet stort prosjekt var da Juni Dahr søkte etter låver i Norge til sin forestilling basert på Hamsuns *Markens Grøde*. To smekkefulle teaterforestillinger var sommerens høydepunkt i 2006. Maten kommer i stor grad fra lokale leverandører.

Sommerbegivenhet

«Møkkjellern» har sin egen kultursesong begrenset av vær og temperatur. Når våronna starter, ryddes landbruksredskap, såkorn og gjødsel ut – og bord, lystaker, pledd og stoler blir satt der hvor traktoren tidligere var parkert. Sesongen varer fram til treskinga.

Familien har dannet et aksjeselskap. Sammen har de investert i scene, bar og en

rigg med lyskastere som lyser opp den gamle muren når det er arrangement. Også andre hus på gården preges av valget om å bruke bygningene til gjester og arrangement. To gamle, ærverdige tresetere er bevart, hvor svenske kongelige høflig ser ned på deg på den ene – og norske prinsesser og konger kikker ned på deg på den andre.

Den gamle eplekjellern under hovedbygningen brukes fortsatt til å lagring av epler om høsten, men om sommeren gir de hvitkalkede veggene og den friske eplelukta god stemning som bar i festlige lag. Over kjellern i kårbygningen ligger danseplattingen med praktfull utsikt til Randsfjorden.

Sommergjester

Overnatting skaper liv på gården, mener Holst. Også denne sommeren står kårbygning og den gamle ombygde smia fra

VERTINNE: Aud Sigrud Holst trives i vertskapsrollen.

1970-tallet klare for utleie på ukesbasis. Bak huset går stien som gjør Randsfjorden tilgjengelig for sommergjester og gårdens folk. Virksomheten med feriehus startet på midten av 1990-tallet. Utleie til dansker gjorde Aud Sigrud bevisst på alle godene rundt gården; turstier, romslig plass, luft, fisking og elgsafari.

Dette har inspirert Holst til å være en ambassadør for Ringelia og Søndre Land.

Gårdsmuseum

Aud Sigrud Holst ønsker å by gjestene på noe mer enn mat og søvn. Neste prosjekt for den nypensjonerte kultursjefen er å ta i bruk «kønnloftet» i bryggerhuset til et liten «tidsutstilling» for gjestene sine. Her vil hun systematisere gjenstander hentet fra gården.

Alt fra svigerfars skisamling til redskaper, klær og sko skal inn i glassbåser. Aud Si-

WWW.KJÆRRINGRÅD.INFO

- Hvem skal definere hvordan vi viderefører kulturarven?
- Nettverket skal gi kompetanse og relasjonsbygging.
- Nettverket ble etablert i mai, 2008 og nå er nesten 50 kvinner medlemmer. Nettverket
- «Kjærringråd» har temakvelder, fagekursjoner, lokale prosjekter og

nettverkspost. Gjennom å delta knytter du viktige kontakter for inspirasjon, samarbeid og utvikling!

- Gjennom artikkelserien vil Oppland Arbeiderblad presentere lokale kvinner som har bidratt til både stedsutvikling og bevaring gjennom sitt bygningsvern.

Adresse:

Kjærringråd
Kvinnovasjon, Landsbyen næringshage
Jevnakerveien 3, 2870 Dokka
Tlf. 61 11 83 33
E-post: post@kjærringråd.info

Aud Sigruds kjærringråd

- Finslip og kvalitetssikre den nye bruken av gårdsbygningene.
- Du trenger ikke investere så mye. Helhetsinntrykket er viktigst. Bedre at det er velstelt og ryddig enn at det er gjort masse fancy.
- Pass på å ha pledd og gode puter, slik at folk ikke fryser i de uvante lokalene.

på låven

Aud Sigrid Holst (62)

- Nyutsprungen AFPer etter å ha vært kultursjef i Søndre Land kommune
- Bred, allsidig bakgrunn fra kulturlivet
- Lederutdanning fra kvinneuniversitetet på Løten
- To barn og fire barnebarn
- Deltatt i drifta på gården, men redd for å kjøre traktor

en på Ringelien gård.

grid Holst vil også ta vare på samtida. En knall rød matboks i hardplast fra 1980 tallet skal være med på lik linje som dekketøy fra 1930-tallet eller en gjenstand som forteller om dagens drift på gården. Ringelien gård er første gang beskrevet på 1380-tallet. På 1600-tallet var stedet beskrevet som Ødegård. Slik den står i dag har den vært i familien i over 100 år.

OPERA: Festforestilling i «Møkkjellern» FOTO: RINGELIEN GÅRD

«Landhuset»

Aud Sigrid Holst var enslig kvinne blant 20 mannfolk da hun gjennomførte studiet «byggningsvern og tradisjons-håndverk» for ti år siden. Sammen med Werner Sveum ville hun finne ut om det fantes en særegen byggeskikk i Land-bygdene. De var opptatt av at «nasjonal ferdighusstil» kunne være en sovepute for å ta vare på lokal byggeskikk.

Gjennom studiearbeidet plukket de ut vel 30 bygninger fra de to Land-kommunene datert mellom 1775 til 1923. Informasjon om plassering i landskapet, vinduer, hoveddør,

etasjebånd, pyntekryss, piper og grunnflate var noe av det som ble registrert.

Opplysningen ble gitt til Per Einbu, som straks tok på seg oppgaven med å tegne et hus som inneholdt de mest typiske elementene fra registreringen. Huset er enkelt, men påvirket av sveitserstilen med vekt på detaljer og dekor, dekorerte verandaer, vindusomramninger og rekkverk.

Husene forteller om mange dyktige håndverkere med personlig preg fra Land-kommunene. Sveum og Holst har prøvd å lokke lokale entre-

LANDHUSET: Tegnet av Per Einbu. Tegningen er hentet fra *Landingen* – Årbok fra Land 2002.

prenører til å lansere «Landhuset» uten hell.

Kilde: *Landingen* – Årbok fra Land 2002

GAMMEL MUR: Murveggen er bevart slik den ble bygd.

VASSHJUL: Baren er laga av et gammalt vasshjul, stoler er stablet opp der redskap blir laga om vinteren.

TRESETER: Populært under selskaper.